

HIRDETÉNYEK.

Hirdetési pénzek és a kiadás körüli pauszok valamint a lap szelemi részét illető minden közlemények sde intézőndők.

Írmentelen levelek csak ismert közzétölt fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Table with subscription rates: Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán, Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy óra.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitor egyszeri beiktatásáért 5kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr Nyiltér 4 hasábospetitorért 20 kr.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen. Csütörtök November 4.

217. szám.

A jövő évi költségvetés.

Mindig méltányolni kell azon öszinteséget, melylyel a kormány a pénzügyi valódi helyzetet előtűnteti; legyen az bármily kedvezőtlen. Volt elég módunk tapasztalni a közelműtban, hogy a pénzügyi tudományhoz tartozik, ugy csoportosítani a számokat, miszerint a laikus ember, bármily ismerős legyen a pénzügyminiszeri számocportositás büvészí mutatványával oly utvesztőbe jut, hogy nincs tisztában a helyzettel.

Erdeme kétségkivűl gróf Szapárynak az, hogy nem rejtegeti a valót. Megmondta őszintén ekspozéjában, hogy a deficit csökkenéséről a jövő évben szó sem lehet de az egyensúly helyreállítására törekvés meghiusulását a jövő évre, mindenki által belátható és meg nem tagadható tényekkel indokolta. Ilyenek a mult évi tulkiadások, az újabb adósságok kamatai, a mult évi országos kiállítás tulkiadásai közel másfél millió öszszegben; mindenek felett pedig azon áltlárosan ismert válsága a gazdasági viszonyoknak, melyek folytán a várandó bevételeket sokkal alacsonyabb mérvben kellett előirányozni a mult évbenél.

Másik érdeme a pénzügyminiszternek az, hogy a legkisebb sincs meghökkenve a helyzet miatt. Azzal a biztos lélekjelenléttel, mely egy viharral küzdő hajós-kapitánynak becsületére válnék, ott van kész terveivel legottan, s az öszszegyet, melyre fedezete nincs — a dómeléséről szó sem lehetve — a szendély-szállítási s a teheráru vitelbér emeléséből, a posta-díj menteségnek korlátozásából, a dohányjüvedék bevételeinek fokozásából reméli fedezhetni, melyek ezülvavétel a hazai közönsség legnagyobb része nemcsak érezni nem, de tudni sem fogja.

Igaz, hogy annyi megfeszített törek-

vés után, melylyel a jelen kormány az állambháztartás egyensúlyát helyreállítani óhajtotta, sajnosan esik ma is hallanunk, hogy a deficit elenyésztetése visszacsöb-ben van, de ennek oka leginkább a nemzetközi gazdasági viszonyok hullámzásában keresendő. Es ezen ok mindig változatosan elő fog fordulni a mi költségvetésünknel, míg állambháztartásunk vitorlát öszszébb nem vonjuk. Rég hangoztatta ezt erőtlen szavunk, persze, elhaló hang volt a pusztában. De most tekintélyes intések kerülnek felzínre, hogy parancsoló kötelessége mindnyájunknak — sok vidék érthetne róla a maga partikuláris követeléseivel — felhagyni az állam iránti követelésekkel, és beismerni valahára, hogy mint a magán életben, is ugy nemzettek életében is korlátozott viszonyok közt élönek — addig legalább, míg vagyonosodásának alapjait biztosan meg nem vetette — nem lehet erején tul költöni, mint mi is tesszük a látszat kedvéért.

A kormány szem előtt tartja a takarékoság elvét, de az örökös követelés — mi különösen az ellenzék részéről ostrom gyanánt folytatattik — nem enged meg néki, hogy a takarékoság elvét a legszigorubbán érvényesítse. Míg ez így lesz, addig a deficit elenyésztesének óriási feladatát hasztalan vállalja magára akárúlyen pénzügyi zseni.

Kétségbeejtő helyzet, kiált fel az ellenzék, midőn hallja, hogy a jövő 1887 évre 8 millióval több deficit mutatkozik az ideinél. De az nem jut eszébe ilyenkor, miszerint a nélkül, hogy türelme lenne a beruházásoknak, — melyek csakugyen nagy mértékben okozói a fedezethiánynak — jövedelmözöségét bevárni, ismételen követelésekkel lép fel az állambhatalommal szemben, s a lehető öszszehuzódás és takarékoság keresztülvitelét untalan alterája.

Mi nem tartjuk a helyzetet felette aggályosnak. Nemcsak azért, mert azt látjuk, hogy más államokban sem valami briliáns az állami költségvetés, hanem, mert voltunk már csakugyen aggályos helyzetben 60—70 millió deficittel, s ebből is kibonyolódánk. Hanem azért, hogy nem tartjuk egyébként a pénzügyi helyzetet, mint kedvezőtlennek, részünkről is idejét látnánk a kiadásokat a minimumra leparasztani, s annyit elérni legalább, hogy miután most az idők folyása nem mutatkozik alkalmasnak a háztartás végleges rendezésére, tehát a kedvezőbb viszonyok beálltáig a helyzetet roszabbulni ne engedjük. Mondjunk le mindenről, a mi nem szükséges!

A bolgár események.

Ka ul b a r s minden mesterkedése és erőszakoskodása eddigelé hajótörést szenvedett a bolgár renegés és kormány párját ritkító bigadságán és mérsékletén. S valóban azért, hogy Bulgária már eddig is nem sodortatott az anarchiába, mely óhajta vart ürügy és ok lett volna az orosz occupátóra, a mely viszont igen könnyen európai bouyodalmakat idézett volna föl, Európa hálás elismerését érdemli meg a sophiai kormány. Kaulbarson és agens társain nem mult, hogy az orosz occupatic már is bevezett tény ne legyen Bulgáriában. Nem csoda, ha folyton találkozunk hangokkal, melyek föltétlenül elítélik s kemény szavakban róják meg a muszka dictator viselkedését.

Igy egy berlini német lap azt véli, ideje volna, hogy az ilyen „középázsiai műveltségi színvonalon álló“ diplomaták kimenjenek a divatból. Es általában a német sajtóban mind süübbben emelkednek hangok, tele rokonszenvvel a bolgárok és nemzeti ügyük mellett. Hogy ilyen erős oroszellenes hangulat kap labra a német sajtóban, ezt is Kaulbars művének lehet köszönni s az angolkormányférfiak aligha rosszul számítanak, midőn arra speculálnak, hogy azon brutális bánásmód, melyben Oroszország a bolgárokat részesíti, csak arra alkalmas, hogy alaposan lerontsa

Oroszország nimbusát és népszerűségét a balkánfélszigeti keresztény népeknek s különösen a szlávoknál.

Az orosz tábornok-dictator még egy legeslegujabb fenyegető jegyzéket s intézett a bolgár kormányhoz, kijelentvén, hogy ha csak a hajazála görbül is meg valamely orosz alattvalónak, elhagyja Bulgáriát. Ezt ugy magyarázzák, hogy már előbb elhatározott elutazására ürügyet és leplet keres.

Egy kis összehasonlítás Debreczen és Szeged közt.

—Ajánlja főként a debreczeni város atyák figyelmébe.—

Melyik már az Alföld fővárosa? Mi debreczeniek az állítjuk: Debreczen. De a szögedi újságírók és pögárok a magok városára ruhazzák ezt a megtisztelő címet. En meg azt mondom, hogy egyik félnek sincsen teljesen igaza; nem lehet pedig a két város földrajzi fekvése, egymástól egészen különböző történeli fejlődése tekintetéből. Az a hatás és vezérszerep, melyet mindkét város a művelődés, a közélet, a kereskedelem és ipar terén egyfelől Budapest, másfelől az Alföldön lévő más nagy városok mellett gyakorolhatnak, — egy ugyanazon nagy vidék két, északi és déli fele közt oszlik meg. Ha egyik városnak vannak előnyei a másik felett, (mi kölcönbe megy) ez onnan származik, mert az egyik metropolis dicsekedhetik olyannal, a mi másikkal nincs meg s ez így van megfordítva is.

De ne irigykedjünk egymásra; sőt örvendjünk a nemes versenynek, melyben a haladás zászlója alatt küzdünk. Ha anyagi vagy szellemi téren az egyik emporiális hely megelőzi a másikat, ez által az, a melyik elmaradt gyorsabb léptekkel serkentessék.

Ez a kis összehasonlítás is, melyet Debreczen és Szeged 1887-re megállapított költségvetése közt tesztek, mindkét városra nézve nyújt valami tanulságot, és gondolkozásra méltót. Előre bocsátom, hogy Debreczen város 54 ezer főnyi lakosságát a Szegedé 21 ezrrel felülmulja; de viszont Debreczen sz. kir. város területe nem számítva a 13 ezer kat. holdnyi u. n. külső birtokot, 36 ezer kat. holddal több mint a Szegedé, mely csak 138 ezer holdat tesz.

Ugy adom elő, a hogy elmondea. Minden további felelőseget elhárítok magamtól. Csak azt jegyzem meg, hogy — hivatalos stílusba szólva — nem érezhettem magamat indittatva egy ötven év körül vagy talán azon is tul járó magyar királyi államhivatalnok komoly előterjesztésének hitelességére nézve a gyauy legesekélyebb árnyékát is táplálni.

Folyó év február 5-én déiben tizenkét óraker, — így adta elő teljes pontossággal az adópénztárnok ur, — a mint a hivatalból hazamegyek, feleségem azzal fogadt, hogy épen két választmányi tag volt ott a hölgy egyletből.

— Tudod a közvacsora végett. — Nagyon szép, — mondom arra én. — E megyjünk, édes, cicám, minden bizonynyal . . . azaz hogy ha kedved van.

Persze hogy volt kedve. Hogy ne lett volna! Hisz a szegény árva leányok javára rendezik a mulatságot. Es a lelkem ő is arva leány volt.

— No, no, — mondom neki, — hisz azért nem kell sirni édes angyalom. Elmegyjünk. Ott leszünk.

Hanem az én édes lelkem csak egyre törülgette a könnyeit. Az ő saját árvasága egy cseppet sem hasonlított azoknak a szegény gyermekeknek az árvaságához, a kik förtelmes csunya varangyosboka zsinű ruhákban olyan szomoruan kullognak minden vasárnap délután végig az utcán, mikor sétálni hajtják őket egy hórihorgas, pápaszemes, mérges vén kisasszony felügyelete alatt.

Bezzeg másképp folyt a dolga az én angyalomnak a nagynénjénél, a ki a csillagokat is ráaggatta volna, ugy cifrázta, ugy elkényeztetette.

De nem panaszképm mondom, isten ments! A mulatság ellen sem lett volna semmi kifogásom. Magam sem vagyok megvetője egy

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A közvacsora.

(Rajz *)

Isten mentsen, hogy magamra vállaljam a felelőseget az alébb következő történetért. Urát adom, hogy kitől hallottam. Olyan embertől, a ki hivatalos állásának komolyságánál fogva nem gyausitható azza, mintha tréfálni akarna. Unzépélyesen kijelentem tehát, hogy nekem az az egész valóságos, igaz és siralmas történet.

Igenis siralmas, mert két sonka és két mogyoró torta viszontagságairól van ugyan benne szó, hanem milyen két sonka! Az adópénztárnok ur becsületszavára állithatja, hogy nincs és nem is volt párja széles e hazában. De még annak a mogyoró tortának sem! S ámbár a t. c. olvasó közönsség talán csak nevetni fog ezen az egész histórián, de ez elbeszélés hősnője keserű könyeket hullatott.

Maga az adópénztárnok ur is, mialatt elbeszélte maga is; annyira elérzékenyült, azt hiszem könyekre fakadt volna, ha az államhivatalnokok e spártai jellemű osztály egyáltalán szokott volna valaha könyezni: így azonban csak egy hatalmas káromkodással könnyített magán. Még azért is bocsánatot instált.

Hanem hadd mondok el a dolgot annak rendje szerint.

A minap egy komoly, nagyon komoly ur ember, a hivatalos jelleget szinte látni lehetett az arcáról, beállit hoztam s bemutatja magát, hogy ő az x—i m. k. adópénztárnok.

Ijedten nézek rá. Nem tudom minek köszönhetem a szerencsét? Valami exekució? Foglaltás?

Körülbelül sejtette gondolatomat, mert sietett megnyugtatni:

— Kérem, kérem, nem vagyok végrehajtó, ne tessék megijedni.

De csak nem tudok megnyugodni. Talán valami illeték, bélyegcsontkiadás?

Az adópénztárnok ur mosolyog. Igaz, hogy komolyan, mondhatnám hivatalos méltósággal mosolyog, de mégis csak mosolyog.

— Ne tessék félni. Csupán azért bátorkodtam, hogy egy alázatos kéréssem volna.

Tyű! bisz ez gyöngy ember. Csak egy alázatos kéréssel jön.

— Hát mi legyen az? Mivel szolgálhatok? — kérdezém én is a legnagyobb szíjjal.

Hanem azért még mindig gyanakodva nézem az én emberemet. Ki tudja, miféle ortélyon jár az esze? Ki tudja, miféle furfangos módon akarja kipréselni belőlem azt az adó-restanciát? Lehet, hogy a Szapáry legujabb cselhogása abból áll, hogy alázatos kéréssel huzzák le a fizetni nem szerető magyar emberről azt a bizonyos utolsó inget.

De az én emberem semmi ilyenmű szándékot nem mutatott, egészen más az ő kérése; bizalmas természetű kérés és ha megegyedem hogy nyiltan beszéljen.

— Hógyna, kérem! Csak tessék bátran! Mellemen megszorította a kezemet. Köszöni alán. Kegyes engedelm-mmel tehát elfogj mondani, hogy mi járatan van. Az újságba szeretne kitétetni valamit.

— Tetszik tudni, én nem vagyok benne olyan jártas.

Ugy? Kezdem már érteni. Bizonyosan velem akarja megirtni. Hát aztán mi lenne az? Eladó butorok? Vagy kiadó lakás kerestetik?

Az adópénztárnok ur haboz, látom hogy fontosabb dolgok nyomják a szívet, mint az eladó butorok. Talán valami vezércikk? Valami hathatós figyelmeztetés a kormányhoz? Tátongó seb . . . protekció . . . nepotizmus . . .

Az érdeemes hivatalnokok mellőztetnek. Csak ki vele bátran!

Erdemetenül gyausítottam a d rék férfit. O nem tartozik azok közé, a kik megeszik a kormány kegyerét s aztán háta mögött ökleiket mutogatják. Igaz ugyan, hogy az érdemre több tekintettel lehetne a magas kormány, szolgálati évek számát se veszik kellő figyelembe, ott a pénzügyigazgató, a ki hat évvel később kezdett szolgálni és most már ugyvalóságos ur . . .

— Oh kérem, a mi halad, el nem marad, — biztatom az érdemes tisztviselőt.

Nekem semmibe se kerül s neki jól esik. Hanem azt szeretném már tudni, hogy tulajdonkép mit akar. Végre rá jöttünk.

— Tetszik emlékezni az idei közvacsorára?

— Hógyna? Kitünő mulatság, fényes siker . . .

Az adópénztárnok ur vállait vonogatja, füle tövét vakarja:

— Hüm, hüm . . . hiszen igen . . . azaz hogy . . .

— Ertem már. Kifosztották a hölgyek. — Hiszen ha csak az volna! — sóhajt az én emberem.

Teringettét! Hát még több? Meglepetve tekintek rá. Hanem volna olyan tisztes koru ötven év körül járó ember, azt kellene hinned, hogy a szívet is elrabolták.

Cézélogatók rá, hogy talán valamelyik szép hölgy . . .

— Uh kérem, nős ember vagyok. No ezt gondolhattam volna.

— Két éve, hogy megházasodtam.

— Gratulálok.

Csak nem mondhatom neki, hogy bizazzal ugyan kissé elkésett,

Tehát ifjú házas. Ismerem az ilyen ötven év körül járó urak izlését; felesége bizonyosan nagyon fiatal. Már most csak az udvarlót kell hozzá képzelní és ilyen kétség kívül akadt a közvacsorán; lész a regény.

Kíváncsian vártam, hogy mit fog hát elbeszélöi az adópénztárnok ur, ki némi habozás után végre csakugyen elkezdte.

Videki megrendelések pontosan teljesítenek.

k. külső benyo az okok, oly húzódása, al-dézve; az emvezett szemek, hátgerincz fáj-saság kerülése, tilmak, kéz és dig ismeretes 1 frt 80 kr, Nándor gyógy-József str. 14.

1884. vben feltaláltott k forvizének hasz-e, megakadályozza k fehérséget és szí-erősíti s teljesen latot teszünke lap legjobb gyógy-é Huguerie, ORDEAUX. és 4 frt Poudre 1 frt 25 kr. M. Benó, Szepes-y nek E. gyógyszer-

* Az Athenaeum nagy képes naptára"-ból.

No az igaz, hogy egy város vagy állam gazdaságának egyedüli mértékül a területet sohasem lehet venni.

Különbön a két város bevételeinek összege a lakosság számát tekintve egészen egyenlő arányt mutat fel, amennyiben Debreczenben minden lakosra körülbelül 13.8 frt bevétel esik, Szegeden pedig 13.4 frt.

Amott a bevételek 745134 forinttal, emitt 1,010,684 forinttal, irányoztattak elő. Habár a szegediek aránylag valami csekélységgel kevesebb jövedelmet vesznek, mégis fejünként többet költenek a városi kiadásoknál, a mire ők kétségtelenül a nagy árvis — katasztrófa folytán vannak kényszerítve.

Szegeden az 118843 frt kiadásból minden lélekre 15.7 frt jut; Debreczenben pedig a 780829 frt kiadásból csak 14.4 frt. A budget mérleget aztán úgy tartják a szegediek egyensúlyban, hogy magokra tényleg ki is vetnek (a jövő évtől) 173259 frt városi pótdót, a mi állami adójuk 50%-ának felel meg. Oh szerencsés debreczeni polgárok, kik városotok háztartását háromnegyed millió frtnál többre rugó kiadásait közköltő nélkül is tudják fedezni!

Erdős adatokat találunk annak egybevetésénél, hogy az egyes jövedelmi alapok a két városnak mennyi hasznót hejtanak.

Úgy látszik, hogy egy Debreczenben mint Szegeden a földbirtok képezi a város leggazdagabb jövedelmi forrását. Szeged földbirtokai vagy terjedelmesebbek, mint a Debreczenéi, pedig e nagy kávinista város is, mint erkölcsi testület az ország egyik legnagyobb földbirtokosa közé tartozik, akár egy Pálffy, Weakheim, Eszterházy, vagy Károlyi gróf, lévén neki 90 ezer kat. hold földje; vagy pedig Szeged jobban tudja jövedelmétettni a kevesebb földbirtokot, mint nálunk a nagyobbát. Szegeden a földek 390 ezer, az erdők pedig 6 ezer frtot jövedelmeznek; ellenben Debreczen a sámsóni és szovátai uradalmaiból 52896 frtot, a debreczeni szántó és kaszáló földekből 102903 frtot, legelőkből 71058 frtot, erdő kezelésből 138654 frtot. s így az összes földbirtokból 364615 frtot vesz be.

A haszonvételi jogok Szegednek szintén jobban jövedelmeznek, t. i. 378 ezer forintot. Debreczenben ezen a czímen mindössze 96611 frt van előirányozva. Bizony még azt lehetne következtetni, hogy a debreczeni ember sokkal kevesebb palinkát, bort, sört fogyaszt el mint a szegedi.

Szegeden a kövezet is vagy több vidéki által van használva, vagy a tarifa szab dupla tételeket, 75 ezer forint közel kétszerese lévén Debreczenben a kövezet és várnok czímen előirányozott 41 ezer forintnál.

A tanügyi is visz Szegednek annyi bevétele (23 ezer forintot) hogy az a 6500 frt, a mennyit Debreczenben ily czímen előírtak, nagyú jelentéktelen összegnek tünik fel. Amde meg van ennek a maga természetes oka és magyarázata.

A városi épületek Szegeden 11 ezer, Debreczenben pedig 41 ezer forintot jövedelmeznek; azonban ezen összegbe már bele van számítva a katonai laktnyák hasznosbéré is; míg Szegeden a katonai ügyek rovata alatt szerepel a kaszárnyák jövedelme is (Ezen rovat Szegeden 28 ezer forinttal szerepel.)

De hát már semmi sincs ami Debreczenben többet jövedelmezne, mint Szegeden

kérdezi talán Magyar Gábor városi viláris?

De igen, van! Debreczen sz. kir. város házipénztárába a cselekvő tőkék és kamatokból 63800 frt folyik be, míg a tiszpartai nagy városba köcsünpénzekből és kamatokból mindössze 9300 frt. Megtérítendő adók és költségek Szegeden csak 21700 frtot hajtanak, ellenben mi nálunk országos és legelő adó megtérítésből 36500 frt bevétel irányoztatott elő.

Igaz, hogy ez az összehasonlítás nem igen látszik igaznak; miután Szeged bevételét főbbtételül közt találunk egy 27 ezer frtot is városi adók czímen. — De a sorok írója őszintén bevalva, nem érti, hogy mi lehet az.

Vannak aztán a mi városunknak olyan jövedelmi forrásai is, minők Szegeden hiányoznak, vagy ha megvannak is, nagyon csekély összeggel szerepelnek. Ilyen a híres városi ménes, melyre ugyan kétannyt költsünk, mint a mennyit jövedelmez; a cserép és téglagyártás 52 ezer frt és a több mint 300 év óta fennálló városi könyvnyomda 20000 frt bevétellel. Ilyen a közkórház is, mely pedig valami slendrian egy rozszart épület tömeg; de azért 15 ezer frtot jövedelmez. A ráfordított kiadás pedig 21 ezer frtra megy.

Debreczenben a katonai szállásolási külön rovat alá esik 10 ezer frt bevétellel. De lássuk most már a kiadásokat. Itt a szegedi költségvetésben találunk három olyan összeget, melyről még az áldozat készségéről elősmert Debreczen város közönségének is tiszteletteljesen kell meghajolnia.

Szegeden a tanügyi költségek összege mindjárt az adósságok kamatai után következik, száztíz-háromezer százötven kilencz frt ötven krajczárral. Es mit ad Debreczen város tanügyi czélokra? Mindössze 42653 frtot. De menjünk tovább. Szegeden a városi költségvetésbe, tudományra és művészetre 25283 frt, vallásügyre 16999 frt, és segélyezésre 33532 frt van felvéve. Ezen négytétel összege 188993 frtot tesz.

Lássuk ismét Debreczen költségvetését. A színházra 8063 frt van felvéve. Ebből is 2000 frt felszerelésre és épület javításra, 2180 frt tűzkár biztosításra s 1668 frt a színházi 38889 frt átvál. adósság törlesztésére esik.

(Szeretnénk magyarázatot kapni arra nézve, hogy 1886 és 1887. évben a tűzkár biztosítás miert szerepel 2180 forinttal, ha erre 1885-ben szabhatvanhét forint elég volt. A város színházi kiadásai méltók egy külön, önálló czímben való tárgyalásra.) A zenede 500 frtot kerp. Debreczen város, különben tisztán tudományos czéira is megszavazott évi 200 frtot — a főiskolai anyakönyvtár mellett felállítandó nyilvános olvasóteremre.

Ezek szerint tudományt és művészetet Debreczen évente mindössze 8763 forinttal se gelyez.

Az egyházak pedig 3087 frtot a jótékony és másnemű intézetek, testületek, hivatalok összesen 20417 frt évi segélyt kapnak.

A Szeged 189 ezer frtnak tehát Debreczenben csak 75920 frt, felel meg.

Az azonban nagyon tévednek az, ki a fenti számokból vonna következtetést Debreczen oktatásügye s az itteni ember baráti intézetek állására.

Az kétségtelen, hogy vannak iskolák, intézetek és egyletek, melyek a jelenleginél

nagyobb városi segélyt érdemelnének meg; azonban vannak ismét olyanok, melyekre azonban vannak ismét olyanok, melyekre nézve a város gyámoltatása majdnem felesleges. A tanügyi, a valserkölcsi élet és humanizmus Debreczenben inkább az ev. ref. egyház által, mely közel 100 ezer frtnyi bevétel mellett kevésbé szorul a város támogatására, a kollégium által, mely ez évben 137875 frtnyi szükségletre 151655 frtnyi fedezettel rendelkezik és egyéb magánosok és társadalom által gazdagon dotált külön intézmények által istápoltatik.

Mit még mondani akarok, ebben rövid leszek.

Szegednek a közigazgatás 108 ezer frtjába kerül, Debreczenben fizetések és hivatali szükségletek czímen 143 ezer frt van felvéve, csak hogy itt a rendőrök fizetési is ebbe vannak beszámítva, míg amott a rendőrség külön 76 ezer frttal szerepel.

Szegeden az adósságok kamatai és törlesztések 351 ezer, Debreczenben, melynek 1,802,557 frt adóssága van, ugyanezek csak 107413 frtot igényelnek.

Még csak azt említem meg, hogy Szegeden a közadók és adózási költségek 76 ezer, Debreczenben az állami adók és illetékek összesen 110 ezer frtra ragnak.

Amott utcai világitásra költenek 50 ezer, emitt 15 ezer frtot.

Ime az ígért összehasonlítás.

Z-y.

Napi hírek.

— Ma teljes tanács ülés tartott a városházánál gr. Dégenfeld József főispán elnöklété. A nov. 11-dikén tartandó közgyűlés tárgyai készítettnek elő.

— A népkönyvtár mindennap nagyobb és nagyobb számban látogatja a szegényebb néposztály. Örömmel írjuk, hogy ez áldásos intézményt sok szegény tanuló gyermek s iparos ifjú is felkeresi. Az ételek pompás jóízűek s az adagok teljesen elégségesek. Az étrend folytonos változtatás van; így tegnap gu'yáshus és tészta volt az ebéd. A helyiség mint már írtuk a Széchenyi utca végén levő nyugoti or második házában van. A népkönyvtára számára jótékony adakozások szívesen fogadtnak s nyilvánosan nyugtáztatnak.

— A debreczeni — miskolczi vasút vonal eladása. A Bud. Cor. írja: Szapary Gyula gr. pénzügyminiszter exponéjának azon részét, mely a magyar államvasutak némely mellékvonalainak tervébe tett érdekesítésére vonatkozik, több oldalról helytelenül fogták fel. A miniszter egész világosan kifejtette, hogy a kormányának szándéka van az üzemet rendkívül terhelő, a főhálózattal csak laza összefüggésben álló apróbb mellékvonalakat esetleg eladni; különböző vasuti hálózatok nevezetesen egy északi-keleti hálózat csoportosításáról azonban szó sincsen. Csúpan azon kérdés merült föl ismételve, ha vajjon a debreczeni-nyiregyházi-szerenomszkolci vonal, füzeme ne adassék-e át az északi-keleti vasutnak, mely e vonalnak két pontján ágazik ki. A „Neue Freie Presse“ fölfedezte ugyan, hogy ennél a tranzakciónál a nyiregyháza-ungvári vonal is felintetbe fog kerülni; ez azonban csak tévedésen alap szik, minthogy ezen vonal soha sem képez-

te a magyar államvasutak részét, hanem az északi-keleti vasut tulajdonához tartozik.

— A debreczeni ügyvédi kamara választmánya által közhírré tétetik, hogy Misley János nyiregyházi ügyvéd elhalálozása folytán a kamara ügyvédi lajstromából kitűzött tettei s irodája részére gondnokul Budá Gyula nyiregyházi ügyvéd kinevezetett. — Kelt Debreczenben az ügyvédi kamara választmányának 1886. Okt. 30-n tartott üléséből.

— Fontos elvi határozat adóügyben. A pénzügyi közigazgatási bíróság a napokban a következő fontos elvi jelentőségű döntvényt hozta: A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek üzleti adójának megállapításánál a vállalat, illetve egyesület tulajdonát képező ház után fizetett II. od osztályú kereseti adó, valamint az igazgatósági tagok jutaléka után kivetett és a vállalat, illetve egyesület által kifizetett kereseti adó és azok után járó általános jövedelmi és közszégi pótdadó az üzlet nyers jövedelméből le nem vonható.

— A bazilika sorsjegyek huzása ma délután ment végbe a közoktatásügyi miniszteriumban. A kihuzott nyereményszámoknak ma még csúpan egyik részét közöljük. A százhusz ezer forintot főnyeret, 232 sorozat 74 számszámra esett, 5 ezer forintot nyert 3579 soroz. 28 sz., ezer forintot nyertek 1733 soroz. 37 nysz, 4950 soroz. 76 nysz, 4938 soroz. 84 nysz, ötszáz forintot nyertek 6961 soroz. 42 nysz, 1251 soroz. 3 sz, 7746 soroz. 90 nysz, 2888 soroz. 4 nysz. Száz forintot nyertek: 231 soroz. 3 sz, 407 soroz. 68 nysz, 843 soroz. 18 nysz, 1392 soroz. 15 nysz, 2288 soroz. 83 nysz, 2545 soroz. 91 nysz, 2795 soroz. 75 nysz, 2830 soroz. 84 nysz, 3090 soroz. 69 nysz, 3134 soroz. 45 nysz, 4112 soroz. 36 nysz, 4633 soroz. 50 nysz, 5412 soroz. 40 nysz, 6084 soroz. 20 nysz, 6300 soroz. 66 nysz, 2351 soroz. 53 nysz, 6575 soroz. 15 nysz, 6655 soroz. 37 nysz, 7285 soroz. 9 nysz, 7612 soroz. 29 nysz.

— A Bazilika sorsjegyek megtartott első huzása alkalmával a főnyereményt egy olyan sorsjegy nyerte, melyet tulajdonosa Budapestben az „Első Magyar Iparbanknál“ vásárolt.

— Vadászok figyelmébe: Tájékoztató végett közöljük, miszerint a Szepes pusztai vadászati jogot a törvény által külön vadász területeknek nyilvánított tanyai birtokok kivételével f. h. 1-től jövő év január 31-ig Buday József és Buzás Elek szepesi birtokosok birték ki.

— Kinevezés. Nagy János debreczeni törvényszéki jegyző a komáromi járásbírószághoz albróvá kinevezetett.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon igen tisztelt rokonok, ismerősök és jóbarátok — egy helybeli Pinczér egylet és az ág. hitv. ev. egyház dalárdája, mely ezuttal működött először temetésen, mint a közönség — kik boldog emlékü nóm Konrad Amália végtesztességételen megjelenni szivesek voltak, s mely fájdalomukat enyhíteni törekedtek, fogadják ez uton is kifejezett őszinte köszönetemet. Debreczen 1886. nov. 4. Kormos Mihály, Gyula és Emma gyermekeim nevében is.

— Gyászjelentés. Özv. Futó Mihályné szül. Csáky Erzsébet mint megtört özvi édesanyja; Csáky Gergely és neje, valamint özv. idősb Futó Mihályné mint nagyszülők;

kis jó mulatságnak, már a mennyre az embernek a hivatalos állásával összefér.

Megbeszéltük hát a feleségemmel mindjárt azt is, hogy mikép, mit küldünk a közvacsorára, mert őrés kézzel csak nem meh-tünk, ha már annyira megtisztelték beennük, hogy két választmányi tag maga járt itt.

Megállapodtunk abban, hogy két sonkát küldünk, azokból a nagyszerű sonkákból, melyeket a saját receptem szerint pácoltunk. Még ellenőr koromban tanultam Kassán a mesterséget.

De a feleségem úgy vélte, hogy ez nem elég, még valami sütemény kellene. Például két szép mogyorótorta.

A hamis! Tudta, hogy az ő mogyorótortái még híresebbek, mint az én pácolt sonkám.

— Na, remélem, hogy a nőegylet meglesz elégedve velünk, — mondom teljesen megnyugtatta.

Feleségem kissé elpirult s a csipkét huzogatta ruhája ujján. Láttam, hogy még mondani akar valamit.

— No csak ki vele! — biztattam nevelve. — Talán nem lesz elég a két mogyorótorta?

— A választmány még valamit ohajtana — mondta nóm, féltéken pillantgatva felém leautót szempillái mögül.

— Hüm. Furcsa, Hát a választmány még valamit ohajtana?

— Igen, azért voltak itt.

— Hogy még egy tortát rendeljenek?

— Menj, te veled nem lehet komolyan beszélni. Azért voltak itt hogy... hogy... — Hogy?

— Hogy én... — Kezdtém már türelmetlenkedni.

— Nos, hogy te? — Vegyek részt az elárulásban.

Perzsa, majd az én feleségem ott fogja kinalgatni azt a sok léha uracsát! Ott fog nekik kedveskedni, mosolyogni, hogy csak

vásároljanak tőle? Határozottan kijelentetem, hogy abból ugyan semmi sem lesz.

De tetszik tudni, hogy van az ember az asszonyokkal. Addig hiszlegnek, addig duzzognak, addig panaszkodnak, hogy a legszilárdabb embert is leverik a lábáról.

Négy napig csak tartottam magamat erősen, amár nem mondhatnám, hogy valami jól éreztem magamat mellette, sőt ha az igazat meg kell vallani, átkozott cudar állapot volt biz az. De biztattam magamat, hogy a férfias szilárdság úgy kívánja Hansom mikor ötödik nap könyekbe fűrődve láttam az én szegény kis feleségemet, nem állhattam ki tovább:

— Hiszen édes cicám, ha már éppen olyan nagyon busulsz miatt... — Meg sem várta, hogy egészen kimondjam, a nyakamba ugrott, átölelt, összecókolt.

— Tudtam én azt kedves, — szólt boldogan mosolyogva, — hogy te nem fogod az én örömet elrontani.

Tudta a go. sz. Hogy ne tudta volna! És olyan szépen, olyan ügyesen adta elő, hogy hiszen már csak a sonkáim miatt is ott kell lennie. Csak nem akarjuk, hogy szegényben maradjon a sonkánk.

— Mjéd meglátod, hogy fogom én ki nálni. Elkapkodják az utolsó seletig mind.

Megvallom, hogy nem vagyok egészen érzéken a sonkáim dicsősége iránt. Minden embernek van valami gyöngöskéje. De ne tessék azt hiúni, hogy csúpan a sonkák miatt egyeztem belé: egy kis örömet i akartam volna szerezni az én lelkem feleségemnek.

Miért ne? Mikor még az árvalkál is jót cselekszünk. A toalette sem kerül sokba. A nőegylet választmányára elhatározta, hogy egyszerűen fognak öltözködni.

— Csak egyszerűen, kérem, csak egyszerűen! — ismetelte az elnök, a báróé.

Az újságban is minden nap azt olvastuk: A hölgyek egyszerű öltözetben jelenjenek meg.

— Tudod, jó lesz az én moll ruhám,

csak új csipkét meg szalagot veszünk rá, — mondta az én áldott kis feleségem.

No már mi-oda férj az, ki ne mondaná rá, ha a felesége gádzalkodni akar, hogy de bizony nagyon jó lesz, édes lelkem.

Persze hogy én is azt mondtam. Es becsületemre merem állítani, hogy a feleségem gyönyörű volt abban az ő egyszerű, könnyű ruhájában.

A mi a sonkákat illeti, két nagy óriási táliban küldtük el, a cseléd alig bírta czipelni. Magam szeleteltem föl finoman, gyönyörűség volt rá nézni. A mogyorótorták is kitűnően sikerültek.

Az öröm és boldogság ragyogott nóm arcáról, mikor beléptünk a terembe.

Még akkor nem volt ott, csak az előrusító hölgyek és azok kísérői. Akkor kezdtek csak elhelyezkedni.

Az aljárásbíróné föléles hosszu uszályljal előnkbe billeg. Csúpa atless meg brokát bársony. Kétszázötven forint volt a ruhája, Budapestben Acsnál. Az urának fertályévi fizetése.

Aztán jön a többi asszony meg kisaszszony. Cifra mind, hogy majd elröpül.

A feleségem elszáppad. Kérdemem, hogy mi baja? Azt mondja hogy nagyon rosszul van, vezessem haza.

— De édes lelkem! próbálom megnyugtani, hátha csak olyan kis szűdülés, mindjárt elmúlik. Talán ha innál egy pohár vizet?

Hanem olyan pillantással tekint rám, mintha az a pohár víz mérge volna s inkább szeretné valakinek a fejéhez vágni, mint kiinni. Ajkszélei görcsösen megrándulnak.

Sohasem láttam még ilyennek. Már igazán nagyon rosszul lehet. Engedelmet kérek a hölgyektől, a kik sajnálkozva fognak körül bennünket s megígérem, hogy ha jobban lesz nóm, még visszaterünk.

A doktor Barnák kocsija hazaszállított. Nóm az egész uton egy szót sem szólt, csak mikor leszállunk s gyöngéden le akarom

öt emelni a kocsirol, tisztítja félre a kezemet.

— Hagyjon nekem békét!

S oda bent aztán keserves sirásra fakad. Hogy ő az igazán árva, mióta férjhez ment, nincs egy becsületes felöltő ruhája, a miben emberek közé mehetne, ócska rongyokban hagyom járnai.

— De hiszen édes angyalom, — próbálom csitítani, — te magad mondtad, hogy csak egyszerűen...

— Mondtam? Neked jobban kellett volna tudni. Nem kellett volna engem úgy odaeraztetni a világ csufjára. Mintha koldus volnék. Minden fejtől telik, csak tőled nem telik.

Engeszteltem a hogy tudtam, nyájas beszéddel, hízaléggel, ígéretekkel; de utoljára a szent is kifogy a türelemből.

— Hát nem megyünk vissza?

— Nem.

— No hát visszamegyek én magam, — szóltam elkeseredve.

Feleségem vállacskaít vonogatta és elfordult.

— Tessék.

Mit volt mit tennem, otthon kellett maradnom! S még ez nem volt a legnagyobb baj; de azzal a tudattal alázni meg az embernek férfiúi méltóságát, hogy ez nem csak hiába való, hanem jövőre nézve határozottan veszedelmes praecedens, az már sok.

Kétszer is rátettem már kezemet az ajtó kilincsére, hogy elmegyek; de mit mondanak rólam, hogy beteg feleségemet otthon hagyom s mulatni megyek?

Másnap reggel desperátus kedélyállapotban mentem a hivatalba, fejem égett, füleim zúgtak. Rettenetes dolog az, mikor a házi békébe egyszer beüt a menkö.

Hanem a hivatalban üldögélve lassanként mégis megnyugodtam. No, no, majd lecsöndesedik nóm is, megint olyan szelíd, nyájas, engedelmes lesz, mint idáig volt.

Aztán emberek jöttek a hivatalba, be-

a Csáky család mint ben is, fájdalommal jött tettei kis leányának 1886. nov. hó 2-ik napján élete 8-ik évében, 4 után, torokbajban tört ves kis halott földi a N. Páterfia 815 ik órákor tartandó rövid galomra letétetni. Me a rokonok, barátok és Debreczen. 1886. Nov.

— Esti tanfolyam debreczeni kereskedői nyílik meg. A tanfolyam azon önálló felüött eg kereskedői üzletekben hivatalnokok fogalmi lakotknál működnek, tanintézetet mint ha tanfolyam tárgyai a könyvitel, váltó és kegy, biztosítás, tőzdelem tartama f hó n-ig terjed, mely időt hetenkint 4 órában tan és 2 frt beiratási díj. A délelőtti órákban az akadémia igazgatóság.

— A debreczeni lése. A debreczeni u egyház nagyszámú te lábban nem adott oly lelt volna egy a gy mint a tanítók szép társadalmi állásának lyek elől bármely olyan nagy város czen egyáltalán ki, sőt azokra ként. A presbytérium maga hogy az egyház tisztainokait a debreczeni állásukhoz s az egyház vezetésél kell ellátni. már két évvel ezelőtől 2000 re. A seg minden 5-ik évben növeleli mint maximum. Az igazgatóság ezek a főtanítók is kedvesnek, kiknek eddig c lakoson és a városot kivül. A főtanítók nek minden 5-ik évben 800 frt. maximum tárgyalta az egyház értelemben maga is léhez, és ezt a le fogja a presbytérium. Hiszik, hogy az eg önművel és áldozatka a debreczeni főtanító tése-emelést.

— Tiszti szem rosháza nagy természetli tartalékos tiszték lévó segéd lelkészek meg nem csúpan he. A honvéd tartalékos a honvéd földandár tartatott meg.

— Egyetemi száz gyakorló orvos Brandt R. györgysz (egy doboz ára 70

szólték a tegnapi m nem vettünk benne. Szép módjával sonkáimra, de senki nyosat. Az ajrásb nőzet, megmondhatná. Dél felé bené ceamosog s grömös maradt sütemények.

— A sonkáidrlani, bruder? Hüm.

— Kibontott tele firkált papiros.

— Várj csak táltuk.

— Ellicitáltát.

— A mi megfogok elrverezik egy S a mint lát rá, hát elmondja ez a szokás. Aztát a papirosra:

Ihol, látod a negyven krajczár; gyoró torta huszon.

— Negyven? Azt hittem, Negyven krajczár, testvérek közt is még a feleségem háti krajczárért pocsdót, melyekkel aur.

Nem mertem kullogtam haza; láttam nóm villogó rult arcából, hogy.

Mindent tudvette meg a sonkárásbíróé.

Gyalázat — De hátha férfi vagy, ked kötelességed, Követelem, hogy a is rügtön adják visgád, erélyesen fogsz.

